

Premi Mateu Seguí Puntas 2008

LA MORT DINS LA VIDA

JOSEP PONS SANSALONI

Vaig desplomar-me damunt la meua butaca preferida, notant aquell tacte rug3s que amb el temps havia anat adoptant diferents textures. Vaig enfonsar-me entre els coixins, sentint com les articulacions i els m3sculs alliberaven la tensi33 acumulada durant molts anys. Vaig tapar-me amb la manta de la camilla, l'escalfor de l'estufa pujava per les cames cansades i arrugades.

Per la finestra es veia un carrer gris, amb l'asfalt gastat pel tr3nsit del dia a dia.

En l'horitz33 es distingia el color del cel, tapat per n3vols de tempesta que impedi3en l'entrada dels rajos del sol entressin en l'avorrida atmosfera. El vent de tramuntana bufava sense control, doblegant els arbres, arrossegant el f3rn que hi havia pel terra. La pols s'al3ava i les fulles de les plantes volaven cap a un lloc incert. El vent es filtrava dins les escl3txes de les parets produint xiulets aguts.

De sobte, una gota xoca contra el vidre de la finestra, una altra gota, una altra...

La pluja s'havia intensificat, les gotes es succe3en una darrere l'altra, impactant contra el carrer. L'aigua s'acumulava, formant rierols i embassaments, cascades i mars, desembocant en el clavegueram. Els cotxes passen pel carrer, aixecant ones d'aigua per tot arreu. En l'obscuritat, unes figures passen corrents, esquitxant a cada passa, tapant-se el cap amb els bra3os, escapant de la pluja.

Vaig deixar que la mirada es perd3s, els ulls verds van travessar

la realitat, acompanyant els pensaments, vaig quedar aix3, sense moure'm, amb la ment en blanc i vaig abandonar aquella habitaci33, oblidant-me dels pocs records que conservava. Unes veus m'obliguen la tornada a la meua butaca, vaig sentir com s'anaven apropant.

Una cara somrient va guaitar per l'entrada del menjador, era una filleta amb els cabells llargs i ben morena, molt baixeta, i es movia amb gr3cia, amb passes molt petites. Va quedar mirant-me, amb aquell somris en els seus llavis, com si ens conegu3ssim de tota la vida. La porta va obrir-se del tot, deixant pas a un home molt alt, amb els cabells castanys despentinats i banyats, i amb un rostre ple d'alegria.

Vaig sentir-me conf3s per aquella estranya visita, la desconfian3a va comen3ar a fer efecte i la por va sorgir tot seguit. Vaig enfonsar-me m3s damunt la butaca, cobrint-me mig rostre amb la manta de la camilla, vigilant a cada moviment dels desconeguts. - Qui sou ? - vaig dir, intentat que la veu son3s clara, dissimulant el temor que tenia. Les cares dels estranys van canviar de cop, la felicitat va dissipar-se, l'alegria va tornar-se amargor, el somriure va convertir-se en preocupaci33.

L'home alt va fer una passa cap a mi, posant-me una m3 damunt l'espatlla. Vaig asustar-me en veure les llibertats que es prenia en tractar-me i sense pensar'm-ho vaig apartar la seva m3.

Llavors l'home va mostrar-se molt comprensiu. - Tranquil, no et farem mal... jo som el teu fill, i ella 3s la teua n3ta. - La filleta va treure el cap darrera del seu pare, els seus ulls brillaven, havia tornat a somriure. De cop, un record va sorgir de la fosca, va ser com encendre una torxa dins una cova. Els m3sculs

van tornar a relaxar-se, i la preocupaci33 va desapar3ixer. - La meua n3ta!!! 3s clar, tu 3ts na Rosa!. - Una mirada de resignaci33 va creuar-se entre pare i filla. - Jo som na Clara, na Rosa 3s m3s gran que jo. - Va emprar aquell to que la gent fa servir quan han repetit les coses mil vegades, arrossegant paraules i allargant les vocals. - Ai, 3s veritat. - En la ment van apar3ixer les imatges de les dues n3tes.

El meu fill, en Toni, va asseure's al sof3, juntament amb na Clara.

Es va encetar una conversa sobre regals de reis, cartes, felicitacions.

A poc a poc, les paraules van allunyar-se, disminu3en de volum. Els meus pensaments recuperats per aquells instants van esvair-se, van perdre's en el no-res, en l'oblit, amb altres milions de records i experi3ncies que havia esborrat: no recordava qu3 havia menjat, ni tan sols sabia si ho havia fet. Vaig sentir com les parets desapareixien, em trobava rodejat d'incertesa. De lluny, vaig sentir una cosa que encara em lligava amb el m3n real, anava tornant ...

- Avi!!! Que em sents? - Vaig moure el cap per llevar-me l'atordiment del damunt. Tot d'una, vaig cridar de terror en veure una nena de cabells llargs, morena, observant-me, interrogant-me amb la mirada i un home molt alt seient al seu costat, rascant-se el front, amb gest de desesperaci33. Vaig seguir cridant, amagant-me amb la manta, cobrint-me la cara.

- Qui sou vosaltres ? - Les meves paraules van ser amena3adores. Com podien haver entrat a casa sense que els hagu3s vist ?

Van aixecar-se tots dos alhora, sense dirigir-me cap paraula, tristos, com si haguessin perdut a alg3 important. Van anar-se'n, deixant un rastre d'amargor darrera seu. La nena va mirar-me, com despedint-

se de mi, amb les ll3grimes rodolant-li galta avall.

La pluja havia minvat, els n3vols havien escampat, deixant pas a l'obscuritat de la nit. La lluna plena resplendia darrera les cases i els turons, il·luminant la negror qu3 regnava sempre en les 3ltimes hores del dia. Les faroles comen3aven a encendre's, oferint una claror t3trica al carrer.

Pare i filla caminaven damunt la vorera, trepitjant les basses que la pluja havia deixat, veient el fum qu3 els sortia de l'al3 a cada sospir de tristesa que se'ls hi escapava.

El silenci habitava entre ells dos, no parlaven. Els dos pensaven en el que acabaven de presenciar, en aquella persona que vivia sense saber que havia viscut, que es trobava en els seus 3ltime moments i no podia recordar ni tan sols els seus mil·lors anys, els motius pels quals era fel3, pels quals havia somrigut.

Moltes persones majors es refugiaven en les seves an3cdotes, per3 ell no tenia aquest privilegi. Nom3s podia viure el present, el dia a dia, aixecar-se cada mat3 com si fos el primer, sense saber si ahir havia existit.

Na Clara va rompre el silenci. - Qu3 t3 l'avi ? - El seu pare va sentir la necessitat de respondre a aquella pregunta. - Alzheimer. - Va girar-se cap a la seva filla. Una cara ing3nua l'observava, esperant una resposta comprensible. - Pateix una malaltia degenerativa... Qu3 3s degenerativa ? - Que no t3 cura. Que un dia o altre arribar3 al seu fi. Malauradament, m3s aviat del que toca. La seva mem3ria ha disminu3it, no recorda si s'ha dutxat, si ha dinat...

Per aix3 l'hauem d'ingressar a una resid3ncia, perqu3 all3 sabran com l'han de cuidar, com s'ha de tractar, podr3 relacionar-se amb altres persones de la seva edat...

Sabia que aquella conversaci33 afectaria na Clara, era conscient que ell mateix sofriria, que costaria oblidar una persona que t'ha criat durant tants anys...

La foscor va engolir les dues figures, unes gotes tornaven a caure des del cel, com el plor interior del pare i la filla, com el mantell de l'angoixa que els cobria els cors...

Un incendi que crema els boscos, arrasant hect3rees de bellesa, de fauna, de flora, destrueix l'alegria del mat3, la rosada de la matinada, separa els animals del seu entorn, sembla terror entre els pagesos de les rodalies.

El verd de la primavera, contrastant amb el blau net del cel, els pardals cantant tonades impossibles, els conills corrent d'un lloc a l'altre... Tot aix3 3s substitu3it per un paisatge negre, una terra seca i esqueixada, la pudor de cremat que s'ent3n, els arbres que s'alcen amb esfor3 cap el cel, implorant clem3ncia, amb els bra3os consumits per les flames.

L'alzheimer seria com aquests incendis, destrossant els records m3s apreciats d'una persona, esborrant amb lentitud la vida i l'euf3ria, els errors i les penes, les vict3ries i les derrotes. Els 3ssers m3s apreciats es tornen desconeguts, ja no reconeixes la veu del teu fill, o no t'alegres de sentir riure al teu n3t. L'alzheimer romp els teus desitjos fins a convertir-ho en l'oblit, en la indifer3ncia davant les novetats de la vida, la p3rdua de les facultats m3s treballades, dels tresors guardats durant els anys, de les amistats realitzades durant tota una vida.

L'alzheimer sembla desgr3cia entra les fam3lies, degenerant a poc a poc, consumint en silenci, davant l'impot3ncia dels altres, suprimeix els sentiments guardats.

3s com la mort dins la vida.

CARTAS DE LOS LECTORES

No 3s aix3 companys

■ No 3s aix3 companys, no 3s aix3/ pel que varen morir tantes flors/ pel que varen plorar tants d'anhel3s,/ potser cal ser valent altre cop/ i dir no, amics meus, no 3s aix3...

Fins quan resistir3 Menorca els atacs al territori? Arribar3 un dia en qu3 no quedar3 ni un sol pam de terra sense ciment? Fins quan els ciutadans no serem conscients de la fragilitat de la Natura? Del petit tros de terra sobre la Mar que 3s la nostra illa? En aquestes d3cades s'ha constru3t a l'illa m3s que en tota la seva hist3ria. El model agressiu d'urbanisme salvatge, que abandona el cultiu de la terra

i viu d'especulaci33 immobili3ria, 3s aix3 el que volem?

Ho escric mentre l'en3sim atemptat contra el medi ambient i el territori de Sant Llu3s s'amaga sota la catifa de les energies renovables. El motiu? La construcci33 d'un parc fotovoltaic a la parcel·la municipal que el PTI (Pla Territorial Insular) va classificar com no urbanitzable, ANIT (3rea Natural d'Inter3s Territorial) degut a la seva proximitat a l'3rea sensible del barranc de Binissaf3ller. Insensats, v3rem creure que amb el PTI salvar3en la zona, una parcel·la d'unes 10 hect3rees, propietat municipal enclavada en un 3rea molt fr3gil. Tot aprofitant una llei de l'anterior Govern Balear,

que permet fer obres al s3l r3stic protegit ignorant el PTI, s'autorit3a la construcci33. Ara es d3na la paradoxa que governen els partits d'esquerra i la situaci33 i la llei no canvia, ara que ho podien fer. Tant la Conselleria de Industria i Energia o la de Medi Ambient segueixen amb els mateixos esquemes de la dreta. O sigui que el PTI (malgrat totes les retallades que ha patit) i de retruc el Consell Insular (el Govern del menorqu3n) se'ls pot botar f3cilment.

Tots estem d'acord amb les energies renovables, per3 construir parcs e3lics o fotovoltaics en territori protegit, 3s una aberraci33. No hagueren pogut construir la central fotovoltaica en una parcel·la

municipal del pol3gon industrial? O b3, imitar l'excel·lent sistema de l'institut Pasqual Calb3 que ha instal·lat els plafons solars al sostre de l'edifici. No tenen prou teulades a les naus industrials del pol3gon o el poliesportiu? No, la qu3st33 3s altre. Tot plegat 3s pen3s, tant per part del Govern Balear i del Consell Insular.

Altre tema 3s l'ajuntament, promotor de la subhasta, de la concessi33 i propietari de la parcel·la. Tot el que ha passat, el que passa, i el que previsiblement passar3 al territori de Sant Llu3s, 3s responsabilitat dels qui governen. 3s m3s, i aix3 3s greu, despr3s d'haver-lo denunciat als quatre vents es va apostar per seguir amb el mateix

batlle responsable directe dels desgalvells urban3stics.

La situaci33 3s similar amb el que va succeir amb el pinar de Biniancollet. Pel govern municipal el territori 3s un valor econ3mic, no natural. Pot ser caldr3 despertar l'esperit dels ciutadans, com ho van fer amb el manifest per la defensa de Binancollet, per aturar el desastre de Binissaf3ller.

Tants d'anys de lluita per l'autogest33 i transpar3ncia territorial i seguim igual que sempre. Aviat no quedar3 res sense protegir a Menorca.

No, amics meus, no 3s aix3...

GUILLEM MERCADAL GONYALONS
exregidor
Sant Llu3s